

1553-то заседание, 9-11 март 2026 г.

(формат „Права на човека“)

Н46-13 Станев срещу България (Жалба № 36760/06)

Наблюдение на изпълнението на решенията на Европейския съд

Относитими документи
CM/Notes/1553/H46-13

Решения

Представителите на министрите

1. припомниха, че настоящото дело се отнася главно до незаконното настаняване на жалбоподателя, страдащ от психично разстройство, в социален дом без негово съгласие; липсата на съдебно средство за защита за оспорване законосъобразността на настаняването и липсата на право на обезщетение; както и нечовешките и унижителни условия на живот в социалния дом и липсата на ефективни средства за защита в това отношение;

По отношение на условията на живот в социалните домове и средствата за защита

2. приветстваха информацията за общия напредък в подобряването на материалните и хигиенните условия в социалните домове и последователните усилия на властите в тази област; приканиха ги да предоставят информация за устойчивостта на скорошните положителни тенденции за преодоляване на дългогодишните проблеми, по-специално по отношение на осигуряването на подходящ брой персонал, за да се избегне рискът от повторно възникване на сериозни форми на занемаряване и нехигиенични условия, причинени от недостатъчен брой персонал; в този контекст ги насърчиха да предоставят информация за интегрираната система за наблюдение на набирането на персонал и за въздействието на наредбата за заплатите върху броя на персонала;

3. отбелязаха със задоволство информацията за прилагането на практика на процедурата за подаване на жалби от обитатели на социални институции пред Агенцията за качеството на социалните услуги по отношение на условията на живот, както и скорошните примери за успешни искове за непозволено увреждане срещу общините или държавата като компенсаторно средство за защита; решиха, че не са необходими допълнителни мерки в това отношение;

По отношение на правните гаранции за настаняване в социални домове и средствата за защита

4. отбелязаха положителната информация относно процедурите за настаняване на лица под ограничено запрещение; отбелязаха освен това, че като цяло съдиите прилагат повечето от необходимите гаранции в ситуации, в които настаняването на лица под пълно запрещение не може да се счита за доброволно от гледна точка на Конвенцията; приканиха властите да продължат да укрепват съдебната практика по отношение на изслушването на засегнатите лица, процедурните улеснения, експертната помощ, правната помощ и систематичната оценка на актуализирани медицински доказателства в ситуации на липса на валидно съгласие;

5. повториха призива си за приемане на мерки, осигуряващи съдебен контрол, съвместим с изискванията на чл. 5 § 4, когато настаняването не се основава на валидно съгласие или когато желанието на лицето да напусне институцията може да бъде пренебрегнато; припомниха, че изискванията на чл. 5 § 4 могат да бъдат изпълнени най-добре чрез комбинация от периодичен контрол на разумни интервали и право на засегнатото лице директно да подаде в съда искане за прекратяване на настаняването;

6. приветстваха скорошната съдебна практика, според която исковете за непозволено увреждане могат да се използват за търсене на обезщетение за настаняване в нарушение на правото на свобода съгласно чл. 5 § 1; приканиха властите да уточнят дали съществува ефективно средство за защита за търсене на обезщетение за липса на съдебен контрол на законността на настаняването, съвместим с изискванията на чл. 5 § 4;

7. решиха да продължат разглеждането на това дело в рамките на стандартната процедура за наблюдение и насърчиха властите да проведат консултации със Секретариата по нерешените въпроси; приканиха ги да предоставят до 31 октомври 2026 г. информация по въпросите, посочени по-горе и в анализа на Секретариата.